

Comemorarea a 700 de ani de la arderea pe rug a Marelui Maestru - Jacques de Molay

Cunoscutul scriitor de origine austriacă Stefan Zweig a publicat în anul 1927 o însemnată lucrare cu titlul *Orele astrale ale omenirii* în care prezintă 14 momente cruciale din istoria omenirii, momente care au avut o influență deosebită asupra culturii și gândirii universale. Dintre acestea fac parte grațierea lui Fjodor Dostoievski (1849), compunerea oratoriului „Mesia” de Georg Friedrich Händel (1741), căderea Constantinopolului (1453), întoarcerea lui Lenin în Rusia (1917), eșecul președintelui american Wilson în tratativele privind pacea de la Versailles (1919). Prin aceste exemple, Zweig a arătat că de-a lungul istoriei au existat momente cu un impact puternic asupra evoluției societății, impact care a rămas în conștiința colectivă a umanității. Citind această carte mi-am pus de mai multe ori întrebarea, dacă nu ar trebui să existe și o prezentare a ”orelor nefaste” ale omenirii. Momentele în care omul și-a depășit calitatea de ființă umană și a devenit sclavul propriilor slăbiciuni, interese și vicii. ”Ore nefaste” sunt destule de-a lungul istoriei! Ca exemplu voi aminti doar câteva: anul 303 - primul edict imperial al lui Dioclețian împotriva creștinilor; schisma bisericii din 1054; procesul templierilor 1307-1314; perioada celor doi papi (Avignon și Roma: 1309–1377), arderea pe rug a lui Giordano Bruno (1600); asasinarea arhiducelui Franz Ferdinand și izbucnirea Primului Război Mondial (1914); soluția finală privind exterminarea evreilor din Europa, din 1941. Aceste evenimente au marcat evoluția istoriei într-un mod malefic.

La facultatea de istorie a Universității din Basel, Elveția, a fost organizat un seminar interdisciplinar, foarte interesant, la care am avut bucuria să particip, având ca temă istoria „alternativă” antică. Pornind de la întrebarea „ce s-ar fi întâmplat dacă” Alexandru cel Mare ar fi cucerit Roma sau dacă Pontiu Pilat l-ar fi eliberat pe Cristos sau dacă Constantin cel Mare nu s-ar fi convertit la creștinism, istoria antică și a întregii lumi ar fi trebuit cu siguranță să fie

rescrisă. Această metodă deosebit de interesantă și provocatoare pentru istorici ne concentrează atenția asupra unor evenimente care dacă s-ar fi derulat într-un mod diferit, ar fi avut consecințe majore asupra prezentului.

Vă invit să facem chiar acum un astfel de experiment de „istorie alternativă”. Ce s-ar fi întâmplat dacă Jacques de Molay nu ar fi fost ars pe rug? Dacă Papa Clement al V-lea s-ar fi impus cu forța și regele Filip cel Frumos ar fi cedat? Oare ar fi permis Ordinul ca regele Franței să subvenționeze un pontificat la Avignon? Oare s-ar fi unit ordinele cavalierești-monastice? Și-ar fi găsit Ospitalierii, Teutonii și Templierii o nouă chemare după pierderea misiunii în Țara Sfântă? Anumiți istorici susțin că Ospitalierii și Teutonii s-ar fi dedicat activităților caritabile; oare Templierii nu ar fi putut face la rândul lor același pas? S-ar mai discuta astăzi despre misterioasa comoară templieră? Ar mai fi existat *Pendulul lui Foucault* al lui Umberto Eco sau romanele lui Dan Brown? S-ar mai vorbi astăzi despre chivotul legii și despre sfântul Graal? Cum ar fi acționat Templierii față de invaziile otomane ale Europei de est în secolele al XV-lea și al XVI-lea, ar fi permis ei înaintarea imperiului otoman până la Viena în anul 1683? Cum s-ar fi poziționat ordinul la arderea pe rug a lui Giordano Bruno sau a lui Jan Hus? Interesantă ar fi fost reacția Ordinului Templier la mișcarea de reînnoire religioasă din secolul al XVI-lea, adică Reforma. După cum se știe, în interiorul ordinelor Teutonic și Ospitalier există două ramuri: una protestantă și una catolică.

Anumiți istorici au susținut că o flotă templiera ar fi descoperit noul Continent! Ar fi putut deveni America noua reședință a Ordinului? Cele două regiuni, Franța și Cipru și-ar fi pierdut importanța? Dacă Jacques de Molay nu ar fi fost ars pe rug, ar mai exista astăzi asocierea cu mișcarea iluministă sau francmasonică? S-ar mai vorbi astăzi despre „vineri 13”? Ar mai fi avut loc revoluția franceză în modul pe care îl cunoaștem sau ar fi îmbrăcat altă formă - se spune că în timpul acesteia s-ar fi scandat „de Molay, ești răzbunat!”. Ce forme ar fi avut astăzi sistemul de creditare dacă Ordinul și-ar fi continuat

activitatea?! Răspunsurile la toate aceste întrebări țin numai de imaginația noastră.

Cert este faptul că pe data de 18 martie 1314 a fost ars pe rug la Paris, Jacques de Molay, ultimul Mare Maestru al Ordinului Templier, alături de preceptorul Normandiei, Geoffroy de Charney. Cu această execuție s-a încheiat unul dintre cele mai controversate procese din istoria Evului Mediu. Majoritatea istoricilor sunt de părere că a fost vorba despre o înscenare, „cea mai reușită crimă justițiară a Evului Mediu”, cel mai perfid proces public al secolului al XIV-lea. Cavalerii Templieri au căzut pradă nedreptății, minciunii, calomniei, setei de bani și de putere, invidiei și altor slăbiciuni umane ale judecătorilor lor.

Următoarea întrebare este legitimă din punct de vedere teologic: cum a fost posibil ca într-o țară creștină, un rege care se considera cel mai aprig apărător al creștinătății și papa - simbolul creștinătății, să pună la cale un astfel de proces artificial împotriva unui ordin creștin, apărător vrednic al cauzei lui Cristos?! (Europa sec. al XIV-lea: creștini împotriva creștinilor).

Trei texte biblice pot fi considerate ca ilustrații ale atitudinii păcătoase și nedemne ale unor oameni ce se autointitulează creștini, indiferent de numele sau de rangul lor.

Mai întâi, în predica de pe munte, Domnul Cristos spune:

Nimeni nu poate sluji la doi stăpâni. Căci sau va urî pe unul și va iubi pe celălalt; sau va ține la unul și va nesocoti pe celălalt; nu puteți sluji lui Dumnezeu și lui Mamona.

Iar în porunca a 8-a Dumnezeu zice: *Sa nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău.*

Închinarea la zeul banului Mamona și calomnierea aproapelui sunt două atitudini care pot deveni foarte periculoase după cum ne arată și relatarea despre vițelul de aur al poporului lui Israel: *Poporul, văzând că Moise zăbovește să se coboare de pe munte, s-a strâns în jurul lui Aaron și i-a zis: „Haide! fă-ne un*

dumnezeu care să meargă înaintea noastră; căci Moise, omul acela care ne-a scos din țara Egiptului, nu știm ce s-a făcut.”

Aaron le-a răspuns: „Scoateți cerceii de aur din urechile nevestelor, fiilor și fiicelor voastre, și aduceți-i la mine.”

Și toți și-au scos cerceii de aur din urechi și i-au adus lui Aaron.

El i-a luat din mâinile lor, a bătut aurul cu dalta și a făcut un vițel turnat. Și ei au zis: „Israele! iată dumnezeul tău care te-a scos din țara Egiptului.”

Moise s-a întors și s-a coborât de pe munte, cu cele două table ale mărturiei în mână. Tablele erau scrise pe amândouă părțile, pe o parte și pe alta.

Tablele erau lucrarea lui Dumnezeu, și scrisul era scrisul lui Dumnezeu, săpat pe table. ...

Și, pe când se apropia de tabără, a văzut vițelul și jocurile. Moise s-a aprins de mânie, a aruncat tablele din mână și le-a sfărâmat de piciorul muntelui.

A luat vițelul, pe care-l făcuseră ei, și l-a ars în foc.

Omul uită deseori de legile dumnezeiesti, își caută alți zei, alți idoli pe care îi și găsește foarte ușor din dorința de a avea putere, în goana după lucruri materiale, în manipularea semenilor, în aroganță, în împlinirea strictă și absolută a propriilor interese. Omul devine dependent de aceste forțe, de însăși natura sa păcătoasă care îl desparte mereu de Dumnezeu, așa cum descrie și sfântul Apostol Pavel în epistola către romani:

Știm, în adevăr, că Legea este duhovnicească; dar eu sunt pământesc, vândut rob păcatului.

Căci nu știu ce fac: nu fac ce vreau, ci fac ce urăsc.

Acum, dacă fac ce nu vreau, mărturisesc prin aceasta că Legea este bună.

Și atunci, nu mai sunt eu cel ce face lucrul acesta, ci păcatul care locuiește în mine. Știu, în adevăr, că nimic bun nu locuiește în mine, adică în firea mea pământească, pentru că, ce-i drept, am voința să fac binele, dar n-am puterea să-l fac. Căci binele pe care vreau să-l fac, nu-l fac, ci răul pe care nu vreau să-

l fac, iată ce fac! Și dacă fac ce nu vreau să fac, nu mai sunt eu cel ce face lucrul acesta, ci păcatul care locuiește în mine.

Ascultând, meditănd la aceste cuvinte, realizăm că omul nu se schimbă. Indiferent de secol, de țară sau de regiune, omul este și rămâne un rob al păcatului. Un Filip cel Frumos sa va găsi oricând – istoria ne-a dat multe exemple, un Clement al V- lea deasemena, iar trădători, precum Esquiu de Floryan se vor găsi mereu. Firea omului rămâne mereu aceeași.

Cu toate acestea, ascultăm astăzi, în perioada postului și a Patimilor, din nou acest mesaj care ne poate elibera și vindeca de puterea acestei lumi și a păcatului - Isus Cristos a trecut prin calvar și a murit pentru păcatele, slăbiciunile și greșelile noastre. Dându-și viața pentru noi, ne-a răscumpărat și ne-a împăcat cu Dumnezeu. Cu prețul sângelui, jertfindu-se, ne-a dat o viață nouă care trăiește din împăcare și din dragostea lui Dumnezeu. Cine crede și îl urmează pe Cristos se face părtaș la mântuirea și binecuvântarea Sa.

Cavalerii și doamnele Templului poartă mereu acest simbol al răscumpărării noastre și a harului divin - crucea roșie pe mantia albă. Ei trebuie sa vegheze ca mesajul lui Cristos să rămână permanent viu și autentic, ca niciodată să nu se mai repete dezastrele trecutului cum a fost arderea pe rug.

București, 14 martie 2014

Dr. Daniel Zikeli,

Episcop Vicar al Bisericii Evanghelice Lutherane C.A., Mare Capelan OSMTH